

ВИСНОВОК РЕЦЕНЗЕНТА

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Васильчука Григорія В'ячеславовича «**Формування культури рухів учениць основної школи з порушеннями постави на уроках фізичної культури**», подану на здобуття ступеня вищої освіти доктор філософії в галузі знань 01 – Освіта / Педагогіка, за спеціальністю 014 Середня освіта (фізична культура)

Актуальність теми виконаної роботи. На сьогодні спостерігається тенденція до зниження рівня здоров'я учнівської молоді. Провідна для дітей шкільного віку патологія пов'язана зі станом опорно-рухового апарату. У 70–90% дітей шкільного віку простежують порушення постави, найчастіше трапляються сколіози й кіфотична постава. З кожним роком захворюваність опорно-рухового апарату збільшується – зростає ступінь порушень постави і зростає кількість дітей, у яких діагностуються вади. Отже, сьогодні важливою та актуальною педагогічною проблемою, від вирішення якої залежить ментальне та фізичне здоров'я школярів є формування у них навичок здорового фізично активного способу життя, виховання особистісної фізичної культури, культури рухової активності, спортивної культури з обов'язковим урахуванням вікових та індивідуальних особливостей школярів

Науково обґрунтовані і правильно організовані заняття фізичною культурою, враховуючи індивідуальні анатомо-фізіологічні особливості певних вікових груп школярів, мають позитивно впливати на організм учнів, сприяти гармонізації фізичного і психічного розвитку, підвищувати рівень культури руху розширювати діапазон рухів, особливо дітей з ослабленим здоров'ям, та дітей з порушенням постави, яким необхідно забезпечити корекцію відхилень у розвитку постави.

Навчання рухів є важливим завданням шкільного фізичного виховання, що має стратегічне значення для учнівської молоді з позиції забезпечення необхідної рухової бази для повноцінної життєдіяльності, самозбереження у небезпечних ситуаціях, успішної реалізації у майбутній професії. В основі процесу формування рухових умінь та навичок лежать складні психофізіологічні та біомеханічні

механізми управління моторикою та засвоєння динамічних стереотипів. Доведено, що раціонально організована рухова активність дітей з ослабленим здоров'ям є основою повноцінної життєдіяльності та має обов'язково передбачати формування рухового досвіду та підвищення рухової підготовленості. При цьому максимального оздоровчого та розвивального ефекту від занять фізичними вправами з дітьми, які мають відхилення у стані здоров'я, можна досягнути при використанні конкретних диференційованих рухових методик, розроблених з урахуванням нозології чи рівня функціональних порушень, рівня адаптаційних можливостей організму тощо. Зміст таких методик має передбачати якісні (за видами фізичних вправ, їх спрямованістю, складністю і характером) та кількісні (за параметрами обсягу та інтенсивності: тривалістю, числом повторень, довжиною дистанції, темпом тощо) відмінності в руховій активності учнів. Зважаючи на недостатню дослідженість, питання формування культури рухів дівчат середнього шкільного віку з відхиленнями у розвитку постави на уроках фізичної культури вимагає наукового пошуку, тому тема дисертаційного дослідження є актуальною.

Ступінь обґрунтованості результатів дослідження, їхня вірогідність і новизна. Провідні науково-методичні положення теоретичної та практичної значущості мають високий ступінь обґрунтованості, отримані дослідницькі результати мають абсолютну підтверджену достовірність, сформульовані висновки мають чітку структуру, логічну послідовність, відповідають завданням дослідження та є правомірними та однозначними, що забезпечується достатньою кількістю сучасних інформаційних джерел як українських так і іноземних науковців.

Обґрунтовано комплексний підхід щодо оцінки культури рухів учениць основної школи з порушеннями постави; обґрунтовано і розроблено структуру і зміст методики навчання культури рухів учениць основної школи, які мають порушення постави та представлено її у вигляді педагогічної моделі. Розроблено відповідні критерії оцінки сформованості культури рухів учениць 8–9 класів, які мають порушення постави.

Обґрунтовано систему педагогічного контролю успішності учениць 8–9-х класів з порушенням постави шляхом комплексного оцінювання рухових здібностей, динаміки приросту інтегрального показника культури рухів та зміни корекції дефектів постави

Доведено ефективність запропонованої методики навчання культури рухів учениць основної школи з порушенням постави на уроках фізичної культури.

Встановлено, що використання в освітньому процесі загальноосвітньої школи авторської методики навчання культури рухів учениць основної школи з порушенням постави дає можливість вирішувати низку актуальних питань для нової української школи: підвищення рівня культури рухів і корекцію відхилень у розвитку постави.

Автором виявлено що максимального оздоровчо-розвивального ефекту від занять фізичними вправами з учнями підліткового віку з ослабленим здоров'ям можна досягнути шляхом упровадження диференційованих рухових методик, розроблених з урахуванням функціональних порушень. Визначено організаційно-педагогічні умови ефективності формування культури рухів учениць основної школи з дефектами постави.

Повнота викладу основних результатів дослідження в опублікованих роботах. Основні положення та результати дисертації викладено у 6 публікаціях, з яких 1 стаття у міжнародному виданні, що входить до наукометричної бази Web of Science, 4 статті у фахових наукових виданнях України.

Рекомендації з використання результатів дослідження. Провідні теоретико-методичні положення, отримані результати і висновки дисертаційного дослідження мають важливе значення полягають у розробці та обґрунтуванні методики навчання культури рухів учениць основної школи з порушеннями постави та впровадженні її в освітній процес фізичного виховання учениць 8-9 класів. Отриманий матеріал може значно розширити основні підходи до розвитку координаційних здібностей та навчання фізичних вправ учнівської молоді в умовах раціонально організованої рухової активності у різних формах фізичного виховання в школі.

Зауваження і недоліки роботи. Поряд із загальною позитивною оцінкою дисертаційної роботи виникли дискусійні питання та зауваження до її змісту з відповідними рекомендаціями щодо їх усунення:

1. Враховуючи той факт, що під час навчання у школі здоров'я учнів погіршується, найбільша кількість дітей з порушеннями постави реєструється у віці 11–15 років і частіше він прогресує у дівчат, а вік піддослідних дівчат припадає на 14-15 років, варто було б розкрити більш широко анатомо-фізіологічні особливості дівчат цієї вікової групи.

2. Бажано було б у роботі більше обґрунтувати та розширити зміст мотиваційно-ціннісного компоненту освітнього процесу фізичного виховання, спрямованого на формування культури рухів учениць 8-9 класів з вадами постави.

3. У тексті при описі методів дослідження, зокрема рухових тестів, що застосовувалися для педагогічного тестування, слід було б обґрунтувати вибір контрольної вправи для оцінювання інтегрального показника культури рухів.

4. У тексті дисертаційного дослідження виявляються окремі стилістичні та друкарські помилки.

Загальні висновки. Викладені зауваження мають суб'єктивний характер, не є принциповими і не знижують загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

Викладене дозволяє вважати дисертаційну роботу Васильчука Григорія В'ячеславовича «Формування культури рухів учениць основної школи з порушеннями постави на уроках фізичної культури», подану на здобуття ступеня вищої освіти доктор філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура) галузі знань 01 Освіта / педагогіка самостійно виконаною та завершеною науковою працею, що за своїм змістом, обґрунтованістю провідних наукових положень та новизною отриманих результатів відповідає вимогам чинного Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затведеного Постановою №44 від

12 січня 2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р., № 507 від 03.05.2024 р.) і може бути рекомендованою до захисту на разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура).

РЕЦЕНЗЕНТ:

кандидат педагогічних наук, доцент,
кафедри здоров'язбережувальної освіти
та фізичної рекреації
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

